

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG

AZ „ELSŐ SZÉKELY HÁZI-IPARI ORSZÁGOS SZÖVETKEZET” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. KÜLFÖLDRE egész évre 12 K. Községek, községi előjárók, papok és gazdasági egylett tagok egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Helyközi telefon 15. sz.
egy példány ára 10 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONS.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szög minden szöveg 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet om. 8 fillér, többzari közlésnél 6 fillér. Nyit-tér sora 1 K. Díjak előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpénztári osek- és klóring 10,189. szám.

→ Készül a „nemzeti” munka. ←

(J.) Készül. Ugy, a mint előre látható volt — Bécs akarata szerint. Miként készült maga a „nemzeti”-nek nevezett munkapárt is. Avagy kitagadhatja, hogy ennek az országot hódító hatalmas daliának Bécsben ringaiták bölcsőjét, ott fűröstöttek meg a halhatatlanság vizében, ott keresztelték, ott látták el életrevaló jó tanácsokkal, s Héderváryt csak úgy hívták meg jó fizetés mellett törvényes atyának?

No és Héderváry, az arisztokrata büszke önérzetével vállalta az apaságot. De hát ha nem lett volna büszke, akkor is vállalnia kellett volna. Meg aztán az a büszke diplomatikus mosolygás, valamit titkolt és valamit sejtetett. Hogyne, mikor a fiu homlokán ott csillogott mindaz, amiért egy egész nemzet epedve sóvárgott, türt, szenvedett és küzdött: a politikai munka nemzeti iránya!

És ez a magyar nemzet, melynek nagysága előtt egy Kossuth Lajos kénytelen volt leborulni: most porba hullott Héderváry előtt, mikor ez megjelent fogadott fiával, a magyar politikai élet horizontján, s a nemzeti munkapárt képében bemutatkozott.

Még az „elnyomott, agyon-sanyargatott” és testvéreink által Európa piacán rabláncba verve mutogatott oláhság is beleszédült ebbe a látományba, mert a nemzeti munkapártban szabadítóját köszöntötte. S azok, kik a hirhedt Jankuban a „havasok királyát” dicsőítették, a nemzeti munkapártot legott elkeresztelték „nationalé parti de muntyé”, azaz „nemzetiségi havasi párt”-nak.

S mikor a képviselőválasztásokon hűségesen leszavazták a munkapártot, tették ezt azon hitben és tudatban, hogy ezzel az oláh „nationalé parti de muntyé” győzelmét segítették elő.

Hát lehet-e a világnak olyan boszorkány konyhája, mint Bécsnek, hol annyi bűbájjal tudják a politikai kosztot felcicomázni, hogy a magyar „nemzeti munkát”, az oláh pedig „a nemzetiségi havas” hizláló terményeit egye egy és ugyanazon tálból?

És az ital, mely szintén a politika asztalára került?...

Egy lerészegített és örömmámorban uszó nemzet járja töle a „Hórá”, „csárdás”-t és a

politikai „tojás táncot” úgy, a mint neki fűtyülik.

És jól teszi, mert annyi szomorúság, annyi szenvedés, annyi megaláztatás után egyszer csak táncnak is kellett jönnie, miként a lángokban álló és elpusztult Rómában a cirkuszi játékoknak, hogy a nemzet fedje el égető fájdalmát!

Táncoljunk tehát tovább és feledjünk: míg a nemzet lefordul lábáról.

Táncoljunk boldoggal, boldogtalanul. Franciával, osztrákkal, oláh és horváth-testvéreinkkel egyaránt, úgy a mint nekünk éppen fujják.

Duhaj jókedvünkben ne kívánjuk még a táncoltató szerepet se, örüljünk, hogy minket visznek táncba, minket táncoltatnak...

Feledés kell a nemzetnek, nem pedig munka.

Felednie kell, hogy miként az egyes ember, ő is önmagáért, szabadságra és önállóságra született. Ki kell irtatni a nemzet szívéből azokat a boldogtalan ideákat, melyek az ezer éves mult és dicsőség sírjából járnak kísértetni, hogy ébren tartsák a nemzeti öntudatot.

Szidni kell a koalíciós kormányt, hogy intézményes biztosítékokkal és a nemzeti töke felhasználásával egyengetni merte a függetlenség és önállóság útjait.

Szidni kell, hogy a rajtunk elősködő osztrák érdekszeréből nemzeti kölcsönünket kimerte vonni s Franciaország szabadságszerető földjébe próbálta átültetni.

Szidni kell, hogy kifelé tekintélyt, befelé érvényt tudott szerezni az ország közjogi állásának, törvényeinek és alkotmányának.

Szidni kell, hogy az ország pénzét az államfentartó hivatalnoki kar méltányos és a teljesítő képesség határaihoz szabott jogos igényeinek kielégítésére használta föl s nem gyűjtötte garmadába a hadsereg számára és a nemzet letörésére irányzott képviselő választások keresztülvételére.

Szidni kell, hogy elárulta az önálló magyar hadsereget, a külön vámterületet, a készfizetések megkezdésének ügyét, az általános egyenlő és titkos választói jogot.

Szidni kell mindenért; azért

is, a mit tett, azért is, a mit megtehetett volna.

Szidjuk a multat, hogy ne lássuk a jelen; mert a mult elítélése: a jelen érdeme és a jövő biztosítéka.

Ne válogassunk se a szavakban, se az eszközökben, sem a helyekben, a mint Tisza István sem válogatott, midőn egy nemzet kegyelele, hálája és könyei által megszentelt aradi Golgotán: a nemzet hibáira mutatott rá s kimutatta, hogy e hibákból származott az aradi Golgotha is. Tehát a munkapárti vezér politikai hitvallásához híven elítélte itt is a multat, azt a multat, mely egy nemzet szabadságáért, függetlenségeért és alkotmányos jogaiért folytatott küzdelem megszentelt fájdalmát és dicsőségét zárja magában. És ezzel megszenteltette azt a helyet is, hová a nálánál kisebb hazafiak, ihletett kebelrel és szent borzadálylyal fognak zarándokolni időtlen időkig...

De hogy a kép még teljesebb legyen, ugyanitt még megmondotta azt is, hogy „most a nemzeti munka korszakát éljük”.

Erezték, hogy mi lesz az a sokat emlegetett „nemzeti munka”, de most már tisztán láthatja mindenki. A semmi jobb volna, mint ez a valami; mert legalább nem rontana, nem fertőzne, nem mérgezne, nem sorvasztana, nem ámitana, nem hazudozna, nem feketítene sem egyesekeket, sem politikai pártokat, sem magát az egész nemzetet.

Hiszen csak a vak nem látja, hogy ámitás ez az egész „nemzeti munka”; s a nagy szaladgálás és hü-hó Bécsből Budapestig, vagy Budapestől Bécsig.

Ki hiszi el ezek után, hogy a koalíciós kormány elárulta még a készfizetéseknek királyi szóval megígért ügyét is?

Ki hiszi el, hogy egy Kossuth Ferenc, egy Wekerle, egy Apponyi kevesebbet követeltek volna nemzetük számára, mint maga a király?

Ki hiszi el, hogy osztrákbak lettek volna azoknál az osztrákoknál, kik ma egy különben semmit érő formulával eltemetni segítették a készfizető bankot?

Senki! Csak az, a ki bolond gombát evett!

S ha nem hiszi el senki, akkor tudjátok-e miért kiált a tolvaj: „tolvaj”-t, a rabló: „rabló”-t, a gyilkos: „gyilkos”-t?

Azért, hogy a figyelmet magáról elterelje.

Hát a nemzeti munkapárt miért kiált mindenre: „koalíciót?”

Azért, hogy a nemzet haragja ezeket üldözze, hogy a nemzet átka ezeket sujtsa le, a miért jogaiból koldus módjára a mungók kivetkőztetik...

Igy készül el teljesen a nemzeti munka!

A Kossuth-párt és a katonai követelések.

— Kossuth beszéde a magyar delegációban. —

Kossuth Ferenc önálló magyar hadsereget kíván, mert meggyőződése szerint egy állam önálló hadsereg nélkül nem állam, már pedig ő követeli, hogy Magyarország állam legyen Belátja, hogy az önálló hadsereg létrehozása ezidőszert lehetetlen és ezért hozzájárulna mindahhoz, am. Magyarország jogosult igényeit a hadsereg terén legalább fokozatosan igyekszik kielégíteni; akkor megelégednek kevesebbel is abban a reményben, hogy a kevesebbet követni fogja a több és akkor az is bebizonyulna, hogy az a kevesebb nem gyengítette, de erősítette a hadsereget

A hadsereget nem terjedelemben, de belső erőben kell erősíteni. Az európai hadseregek hibája az, hogy túlságos méreteket öltöttek, hogy nehéz azokat mozgásba hozni, élelmezni. Az életfontartás ösztönét a harcnek óráiban csak a lelkesedés tudja legyőzni. Lelkesedés pedig hogyan lehetséges ott, ahol a katonák nemzeti érzelmeit semmibe sem veszik? Egy statisztikát olvasott a minap arról, hogy 1741. előtt az osztrák és a magyar hadsereg a franciák ellen vívott csatákban hetven százalékat megnyerte, de azóta csak négy csatában győzött a franciák ellen, mert 1741. óta nem volt magyar vezényszó, nem volt magyar zászló és nem magyar tiszték vezették a magyar csapatokat. Ez a példa is mutatja a nemzeti elemnek nagy jelentőségét a hadsereg harc-képességére nézve. Hivatkozik a krimi hadjárat példájára, ahol sok nyelvű hadseregekkel sikeresen operáltak.

Hogyan képzelheti a hadvezetőség, hogy lelkesedést érezzünk olyan intézmény iránt, amelyben a felfogás az, hogy mindazt, ami magyar, mindazt, ami a magyar államot képviseli, mindazt, ami a magyar vágódás kifejezése, úgy tekintik, mintha ellensége volna a hadsereg erejének? Mi az! Ohajtjuk, hogy a magyar nemzeti kívánságok ne tekintessenek a hadsereg erejével ellentétes törek-

véseknél, hanem annak fejlesztésére szükséges tényezőnek.

Ha úgy állana a dolog, hogy csak is egy nyelvű hadseregek képeznének erőt, akkor mit érnének a szövetségesek? És nincs-e hivatva úgy is a magyar honvédség együtt működni a közös hadsereggel és nem igaz-e az, hogy a magyar honvédség nyelve a magyar? Ott vannak azonkívül még a horvát csapatok.

Az 1867: XII. t.-c. szerint a vezényleti, vezérleti és bszervezeti jog a magyar királynak lett fentartva, nem pedig az osztrák császárnak. Ha tehát mi, magyarok, a magyar királytól valamit kérünk, a mi saját nemzeti jogainkból kifolyólag a haderő érdekében, akkor ehhez az osztrákoknak abszolúte semmi közük.

Sok olyan intézmény van, amelyet elhibáztunk tart. Ilyen maga a delegáció is. Meg van győződve, hogy ez egy szerencsétlen intézmény. Mindazokat az ügyeket, amelyeket a delegáció intéz, éppen olyan jól, sőt sokkal jobban lehetne elintézni a magyar országgyűlésen.

Majd az ország nagy elszegényesedésére hivatkozik, amelyre való tekintettel nem lehet a hadsereg érdekében az adókat emelni anélkül, hogy a hadsereget gyűlöletessé ne tennék a nép előtt.

Végül a maga álláspontjának igazolására azt fejtegeti, hogy a koalíció idejében a függetlenségi párt megszavazhatta a hadügyi költségvetést, mert akkor a katonai kérdések ki voltak kapcsolva, a status quo biztosítása végett a rendes költségvetést meg kellett szavazni a függetlenségi párt elvi álláspontja föl volt függesztve. A kikapcsolás azonban a koalíció fölbomlásával megszűnt s a függetlenségi párt most már visszatérhet a maga álláspontjára. Ezért nem szavazza meg a hadügyi költségvetést.

Megyei korteskedés.

— Válasz a fősztolgabirói ajánlásra. —

Egy szokatlan hangnemben megírt kis írás érkezett hozzánk — telve egyéni dicsérettel, melyben a törvényhatósági bizottság igen sok tekintélyes tagja a megüresedett székelkereszturi állásra Pálffy Jenőt ajánlja, mint olyant, kit nagy tehetsége, páratlan népszerűsége, szeplőtelen hivatalos múltja egyedül képesít arra, hogy ezt az állást betöltse, s ki egyedül van hivatva, hogy a népet a boldogság révébe bevezesse.

Szögezzük le mindjárt azt a tény, hogy ezt a dicsőhimnusz zengő iratot Pálffy Jenő ur személyesen hordozta el és iratta alá a bizottsági tagokkal; kétségtelen bizonyítékot szolgáltatván arról, hogy a legszebb egyéni tulajdonok egyike a szerénység, előkelő helyet foglal el abban a koszorubar, melyet tisztelői feje köré vontak.

Istenem, de másképp képzeljük el mi a közélet önzetlenül és becsületesen, de szerényen munkálkodó napszámósai a vármegyei tisztviselők választását!...

A mi ideális, naiv hitünk visszaretten ettől a tulmodern felfogástól, hogy a tisztviselői állásra való pályázatoknál is odaálljon egyikünk,

mint kikiáltó, s mint a vásári látványos bódék bejáratánál szokás, hogy világgá kiáltja csodálatosan hangos, de kongó üres szóval: itt látható az egész világ és hét város, az indiai királykisasszony, a halva született nagypapa, a csörgő kigyó és a bájos, de kicsiny, vérengző és kegyetlen ichnemson.

Mi úgy véljük, hogy az igaz érdemnek nem kell kikiáltó. Ki a nép igaz szeretetétől áthatva és annak hajtásából felsarjadva, komoly, tudományos előkészítéssel, rendszeretettel párosult szorgalmas munkássággal, szerény, de önértetes viselkedésével, a szociális bajok és népnomorosságok érzésétől impregnált lélekkel, nyitott könyvként tarthatja elénk a maga életét, annak nem kell a kikiáltó, annak nem kell az öndicséret erősen szuggesztív ereje, mert a rokonszenv és elismerés, mint a puritán népleleknek legszébb virága, magától nyílik számára és hajlik feléje.

Minket ez az irat, mely hozzánk is eljutott, meg nem hat, el nem kábit, hanem visszaretent már az abban rejlő ellenmondások erejénél fogva is.

A kortesirat hangoztatja az érzéket a nép hajai iránt, de ugyanakkor a családi dicső múlt, tradíció, vagyon és rendezett viszonyokat emlegeti oly tényezők gyanánt, melyek a jelöltet a fősztolgabirói állásra első sorban képesítik.

Hát tartunk pauzát ennél a pontnál. És kérdezzük meg önmagunktól, vajjon a felvilágosult 20-adik század tisztultabb felfogásainak légkörében élünk-e, avagy gonosz álmodunk, hol a régmúltak visszajáró kísértetei lidércnyomásként nehezédnek mellünkre?!

Hát odáig jutottunk, hogy nyíltan lenyomtatni lehet, hogy a vasszorgalom, a kitartó munka, a jellem, becsületesség, mint a legértékesebb egyéni tulajdonok: még nem elegendők a közpályán való előhaladásra, mert oda még egyéb is kell: az öröklött kutyabőr!... És kell a gazdagság!

A szántóvető székel ember fia, ki apja verejtekező munkája árán és a saját szenvedésekkel, nélkülözésekkel terhes, küzdelmes multjával, egyenlő kvalifikációt szerzett, nem egyenlőn jogosult a gazdag és előkelőbb származásu ural, hogy kezét amazéval egyszerre nyujthassa ki egy állás után?

Becsületes székel emberek, kik egyenes észjárásokkal a hozzátok forduló irtól egy aláírást meg nem tagadtok a világ minden kincséért sem, töletek kérdezzük meg, vajjon nem érzitek-e, hogy arcuk csaptátok önmagatokat, becsaptátok az ajtót saját fiaitok előtt; belegázoltatok önön jogos érdekeitekbe; lekicsinyeltétek saját önérteteket, a mikor magatok ismeritek el, hogy nincs egyenlőség: hátráljon a szegény a gazdag előtt; saját véretek pusztuljon, vesszen; legyen sorsa a mellőzés, az arcpirító, energiát lefokozó, nemesebb törekvésnek, magasabb röptű szárnyalásnak gátat vető lekicsinylés.

Székel emberek, miért tagadjátok meg véretek, miért átkoztatok ki önön fiaitokat?!

Hiszen igaz, az irat azt tartalmazza, hogy csak a járás jól felfogott ér-

deke, a jelölt rátermettsége lehet a választásnál irányadó. Hát ez helyes, ez indokolt és jó dolog. De minek hivatkozik akkor családi tradíció és rendezett viszonyokra? Micsoda széldületes ellenmondás! Micsoda játék az oroszlanbőrrel?...

Azt mondja az irás, hogy Pálffy Jenő ur ismeri a kereszturi viszonyokat. Ott volt, ott dolgozott, ott érdemelte ki a nép szeretetét. Komoly szó, komoly beszéd. Feleljünk rá szarazon és igazsággal.

Nemcsak Pálffy Jenő ur ismeri a kereszturi járást, hanem a járás is ismeri őt. Ismeri és nem szereti. Félve-fél és fázva-fázik a megválasztásától.

Próbát ajánlunk, hogy bizonyíthassunk.

Szavaztassuk meg a járás népet, hogy vajjon kit óhajt fősztolgabirójául: Pálffy Jenőt-e vagy Biró Dénest? És ha ebből a népszavazásból Biró Dénes nem kerül ki kétharmad többséggel, akkor mi is valamenynyen Pálffy Jenő urra adjuk szavazatunkat, hogy megválasztása dicsőségteljes és egyhangu legyen. Pedig mi szívvél-íelekkal a Biró Dénes pártján vagyunk. Őt óhajtjuk fősztolgabirónak, mert arról vagyunk meggyőződve, hogy ebben a járásban rend, nyugalom, egyöntetű, egyetértő produktív munka: csak az ő megválasztása esetén lesz, ellenkező esetben nem. De azért vállaljuk a próbát, mert legalább el lesz döntve, hogy Pálffy Jenő ur a népszerűsége joggal hivatkozik-e avagy nem?

Azt is mondja az irás, hogy nem kell hadni a szavazatkérő ivekre, a szavazatokat kérő szemérmellen kopogtatásokra. Hát ez is helyes beszéd. Nincs senki, ki ebben a vármegyében egy közismert választás óta lábrakapott szemérmellen korteskedést jobban elítelné, mint mi. De ezt a korteskedést Pálffy Jenő ur kezdte, amikor még Gálffy Kálmán ur hivatalában ült. Szükséges volt utánna menni Biró Dénes pártjának is, hogy jogos érdekeit megvédhesse.

De örvendünk, hogy ezt a korteskedést a Pálffy Jenő ur pártja itéli el a nagy nyilvánosság előtt. Ez elítélésből sejtjük, hogy nem fogják visszautasítani a mi ajánlatunkat.

Ezen ajánlatunk a következő: Jelentse ki mindkét fél a nagy nyilvánosság előtt, hogy mindazokat, kiktől ígérteket vettek, adott szavuk alól feloldják, senki a választásba ne elegendjék. A vármegye alispánja hivatali hatalma és tekintélyének latba vetésével a választási küzdelembe ne avatkozzék.

Becsület-szavát adja mindkét jelölt, hogy sem nem szerez szavazatokat, sem meg nem engedi, hogy azt helyette valaki megkísérelje.

Legyen a küzdelem tiszta és ment minden idegen befolyástól. Nyilatkozzék meg a közvélemény szíve szerint. És ekkor legyen egy próba szavazás.

Ha ebből a próbaszavazásból Biró Dénes nem kerül ki többséggel, akkor legyen egyhangu választás és legyen szent a béke.

Ha Pálffy Jenő ur oly igazi nagy ellensége a korteskedésnek, akkor elfogadja ezt a javaslatunkat.

Addig azonban, míg szemünkkel látjuk, hogy uton-utfélen szavazato-

kat gyűjtenek, — a Biró Dénes pártja is kénytelen lesz ugyanezt cselekedni.

Ezen kis iratra tett reflexiókat azzal zárjuk le, hogy ha Gróf Haller János, vármegyénk főispánja, az egyéniségétől megszokott feltétlen korrektséggel respektálni tudja a bizottsági tagok szabad választási jogát és nemcsak a kezébe adott nagyhatalom, hanem a kiérdemelt népszerűsége nagy súlyával sem igyekszik a bizottsági tagokat befolyásolni, akkor szabad azt remélnünk, hogy álláspontra helyezkednek azon magasabb állásu tisztviselőink is, kiknek nem a kormányhatalom, hanem a bizottság adottmandátumot. Egyébként béke velünk, Pálffy Jenő ur számvetéseit megzavarni: nem akarjuk.

Több bizottsági tag.

HIREK.

A Z Ő R.

— Kossuth-legenda. —

Írta: ZEMPLÉNI ÁRPÁD.

Vén katona, mint a cövek,
Áll a kaszárnya szögletén.
Midőn az ezred elfutott,
Őt ott fedték őrhelyén.
Múlnak lassú hetek, havak,
De ő nem tágit egy tapodtat,
Ha kérded zordan így felel:
— Nem! engem ide állítottak! —

Csendes, legyőzött béke van
Mindenfelé, a merre lát.
Körülveszi népcsődület
S biztatják a vén katonát:
— Nincs semmi szükség itt reád,
Meghódoltak az elbukottak,
Seregéd letette fegyverét...
— Nem! engem ide állítottak! —

Csak áll merőn. Feje fölött
Év év után úgy tűnik el,
Mint bérce fölött szálló tavasz
Fecskéivel, felhőivel.
Mind korcsabb lesz a nemzedék,
Az agg vitéz is mind kopottabb,
De még se csügged őrhelyén:
— Nem engem ide állítottak! —

Egy zúzos téli estelen
Vendége jó, a vén halál.
Didergő csontja úgy zörög,
Amint a hős elébe áll.
— Vén bajnok jöszte már velem;
Bajtársaid rég elnyugodtak,
Ágyon, bitófán, harctéren...
— Nem! engem ide állítottak! —

De ha fölcseng a kard megint,
A kürt harsánvan tároгат,
Szabadságért csatába hív
Minden vitézt, minden hadat,
A szolgaság, a bűn, nyomor
Láncát letépve — emberré lesz:
Közéjük áll harcolni, győz, —
És aztán megtér ezredéhez.

— Kérelem lapunk olvasóiboz. A „Székely-Udvarhely” mult számához postatakarékpénztári betizetési lapot csatoltunk mindazok számára, akik az előfizetési díjjal hátralekösook. Tekintettel arra, hogy nekünk is számtalan fizetési kötelezettséget kell teljesítenünk, míg a lapot pontosan előállíthatjuk és hetenként kétszer m. t. olvasóink kezeihez küldjük, teljes tisztelettel kérjük a hátraleköso előfizetési díjak mielőbbi kiegyenlítését. Az egyesek részéről amugy

sem nagy összeg — megerőltetésükben nem kerülhet, míg nekünk az apró tételek összegyűjtéséből kell fedeznünk a sokkal nagyobb fizetéseket. Ismételten kérjük tehát az előfizetési hátralékok sürgős beküldését. Kiváló tisztelettel a „Székelyudvarhely” kiadóhivatala.

— **Városi közgyűlés.** Székelyudvarhely város képviselőtestülete holnap (hétfőn) d. u. 3 órától kezdődőleg rendes közgyűlést tart, a melyen több igen fontos tárgy szerepel. Ohajtandó, hogy a tagok minél számottevően megjelenjenek és beható vita tárgyává tegyék az egyes ügyeket.

— **A főgimnázium felszentelése.** Nagyszabású ünnepély keretében szenteli fel Gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök az erdélyi róm. katolikus Státus székelyudvarhelyi főgimnáziumát. Az ünnepély e hó 20-án (vasárnap) délelőtt 9 órakor a plebánia templomban tartandó szent misével veszi kezdetét. Ezután az ünnepelő közönség körmenetben vonul az új és díszes intézeti épülethez, melyet a püspök egyházzal megáld. Majd a tornacsarnokban lesz tíz pontból álló műorral ünnepély, melyen csakis a meghívott közönség vesz részt. Felavatási ünnepélyt az új finevelő intézet megáldása követi. Délben 1 órakor pedig a Budapest szálló nagytermében társasbéd fejezi be az ünnepségeket. A felavató ünnepély műsora a következő: 1. Pápai himnusz. Énekli az ifjúság. 2. Mikes János gróf főesperes plebános beszéde. 3. Ünnepi vers. Irta Szemlér Ferenc. Szavalja Péter József VIII. o. tanuló. 4. Vonósok. Előadja az ifjúsági zenekar. 5. Tamás Albert igazgató beszéde. 6. Magyar népdalok. Énekli az ifjúsági férfiak. 7. Az ifjúság nevében beszél Csató Béla VIII. o. tanuló. 8. Jadassohn, Trio. Előadják: Tamás Márta k. a. (zongora), Negrea Marcian IV. o. t. (hegedű) és Dunst László VII. o. t. (cello). 9. Alkalmi dialog. Irta Burger Artur. Előadják Balázs Dániel és Noll Jenő II. o. tanuló. 10. Szózat. Énekli az ifjúság.

— **A székelyföldi kereskedelmi és iparkamara** mult évi jelentését most küldötte szét az érdekelt köröknek. A jelentéssel közelebbről bővebben foglalkozunk.

— **Letört bimbó.** Lehullott a dér. Elfagyasztott minden virágot; a bimbókat sem kímélte. Ilyen a sorvasztó betegség is. Elpusztit nagyot és kicsinyt, gazdagot és szegényt egyaránt. Szomorú jelenség mind a kétféle állapot. De az erőtlenség ember azokon változtatni képtelen. Isten akarataiban meg kell nyugodnunk... Barts Béla női pipere- és divatárkereskedő s neje Kabdebó Róza Annuska nevé három és fél éves kis leánykáját e hó 10-én délelőtt elragadta a kirelhetetlen halál. Hiába volt a gondos ápolás, a súlyos betegség megfosztotta az ártatlan kisedet életétől és szülőit mérhetetlen bánatba ejtette. A kis angyal temetése pénteken d. u. történt meg a róm. kath. egyház szertartása szerint, mély részvét mellett.

— **Havi fizetés mellett alkalmazott levelező és utazó,** mint a hatásköri bíróság megállapította, kereskedőségének tekintendő. E minő-

ségükből felmerülő ügyeiknek elbírálása a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik.

— **Az erdélyi kárpát-egyesület** XX. rendes közgyűlését e hó 27-én (vasárnap) d. e. 11 órakor a város-ház üléstermében tartja meg Kolozsvárt.

— **Borseprő helyett ecet.** A kenyérrigység csunya mesterség. Sok mindenre ráviszi azokat, kik ilyesmivel élni szoktak. Furesa és meg lehetőszen komikus jelenet játszódott a Székelyudvarhely is a kenyérrigység jegyében. Az eset szereplői: két szatócs és egy finánc. A nevet kimelethől elhallgatjuk. Az egyik szatócsnak ugyanis szabad italmérése van, míg a másik csak zárt edényben árusíthatja az „észkitelő” pálinkákat. A szabad árusítónak szörnyűségeen rossz az üzletmenete s azt hiszi, hogy a zárt edényes konkurrens szabadon is árusít és ő e miatt nem tud boldogulni. Magához invitált tehát egy szál fináncot és próbából átküldött a szomszédhoz, hogy mérjen az ismeretlen vevőnek egy deci zöld pálinkát. Addig pedig a fináncot finom szalámmal és jóféle itókával kínálta; biztatván, hogy most kicsoda jó fogást csinálhat. A finánc farkas-étvágygyal fogyasztott és még nagyobbakat ivott. Nagysokára megjelent az elküldött inasgyerek s kijelentette, hogy zöldpálinka nincs, de a helyett finom borseprőt hozott. Nosza neki láttak s erősen szagolgatták az üveget és szakértőileg megállapították, hogy tényleg borseprő. A finánc már a pecsétviasz után érdeklődött, de a kárörvendő szatócs ismét töltött és vidáman koccingattak a siker öröme. A fináncban — mielőtt pecsételt volna — megmozdult a hivatalos lelkiismeret. Szalámi után nyelt egyet a „korpuzs delikti”-ből és akkor már ünnepélyesen kijelentette, hogy a bizony nem borseprő, hanem ecet. Ekkor látták a zártedényes szatócs: furfangját, aki sejtővén a konkurrens makhinációját, törbe csalni nem engedte magát. Igen ám. De végén csattan az ostor. A felsült szatócs most azon gondolkozik, hogy konkurrensét csalásért feljelni, a miért borseprőként ecetet árusít...

— **Nyilvános nyugta.** A székelyudvarhelyi csizmadia ipartársulat minap tartott és igen fényesen sikerült táncmulatságán felülfizettek: Dr Várentsik Ferenc orsz. képviselő 20 K, Dr Sebesi János, Soó Domokos, Márk Testvérek, Simó János, Szeles Dénes 10—10 K, Szebeny Antal 8 K, Ferenczy Béla 5 K, Dr Borosnyai Pál 4 K, Csató Imre, Kassay Albert, Barcsay Károly, Heitz Adolf, Zöld János, Gábor Márton 3—3 K, Zsigmond József, Kállai Róza, Szorger Ferenc, Gábor Zsigmond, Szentpéteri Gergely 2—2 K, id. Bodrogi György, Herczeg Imre, Jakabfi Lajos, Hán József, Horváth József 1—1 K, Képiró Lajos 60 f, Váró Ödön, Keszler Dénes 50—50 f, N. N., Lőrincz Károly 40—40 f. Fogadják a rendezőség hálás köszönetét.

— **Apolló bioskop.** A szolidaritásról ismeretes budapesti Apolló bioskop erdélyrészi kirendeltsége tegnap a Budapest-szálló színháztermében megnyitó előadást tartott. Ma (vasárnap) d. u. 3—6 óráig zóna-előadás lesz félhelyárral, este pedig

8—10-ig rendes helyárral. A változatos műsor és Tóth Emil igazgató megelőzőt jóhíre, egyaránt ajánlják az érdekes látványosságokat.

— **Az agrár takarékpénztár-részvénnytársaság** székelyudvarhelyi fiókintézete a 4 százalékos magyar koronajáradék folyó évi december 1-én esedékes szelvényeit **mar folyó hó 20.** kezdődőleg levonás nélkül beváltja.

— **Halotti imák, emlékezés és temetési beszédek.**

Közreadta Bod Károly ref. lelkész és nyug. tanár édes atyja emlékére. A 172 oldalas kötetben: Halotti imák, Emlék-beszédek és Temetési beszédek vannak külön-külön csoportokban. A lélekemelő imák, magvas emlékbeszédek és megható temetési beszédek általános elismerésben részesültek. Míg a csekély készlet tart — kapható Betegh Pál könyvkereskedésében Székelyudvarhelyt.

— **Ne irigykedjék** azokra, akik mindent jól és olcsón vásárolnak, hanem keressen ön is jobb bevásárlási forrást. A legjobb üzletek címét a „Székely-Udvarhely” hirdetései rovataiban találja.

* **Budapesti Utmutató.**

Szerkeszti: Vigand Rezső. Társszerkesztő: Kerekes Andor. Ára diszkótesben 4 K. Nem létezik Budapest fővárosunknak olyan figyelemre érdemes része; az utazó közönségnek nem fordulhat elő olyan szükséges tudnivalója, melyben ez a kiváló könyv utmutatással, kellő felvilágosítással ne szolgálja. Kapható: Betegh Pál könyv-, papir- és írószkereskedésében Székelyudvarhelyt.

Méhészet.

Teendők kezdő méhészek számára.

A nyár elmúlt. A méhesben csendes lett minden. A nagy sürgés-forgásnak csak emléke maradt. Olyan lett a méhes, mintha kihalt volna. Az idő nagyon lehült, több nap óta nem volt alkalmas idő a méhek kiröpülésére. Nagyon szükséges volna, ha lenne még egy-két napi jó idő, melyen a méhek kitisztulhassanak; ez által könnyebben kibírják a téli fogságot.

A ki méheit nem a méhesben, hanem száraz pincében vagy kamrában teleli ki, az a méhesz a méheket mind addig nyári helyükről nem mozdítja, míg a tél be nem következik. Minél később ideig maradhatnak nyári helyükön, annál könnyebben és biztosabban érik meg a tavaszt.

A méhésznek a méhekkel egy kis felügyeleten kívül semmi dolga. — Azonban van más tennivalója. A leltár felvétele, a jövő évi költségvetés előkészítése, méhcsaládok, méhrajok és méhészeti eszközök beszerzése.

Ez évben a bevételi mérleg-számla a méhekről rosszul fog mutatni vagy talán éppen semmit. A munka és fáradság jutalma a keserű csalódás, különösen azoknak, kik nagy reménnyel néztek a jövőbe.

En azonban azt mondom, hogy még nem veszítettünk, mert méhtörzseink jó állapotban meg vannak; igaz, hogy csak azoknak, kik kellőleg kezelték. Ha most nem volt jó védelem, csak méhcsaládjaink meg-

maradjanak, már az is nyereség. Ha az Isten jövőben jó évet ad, az ideai veszteség is kárpótolva lesz. Reményünk van, hogy a jövő év jó év lesz, mivel mindig úgy szokott lenni: rossz év után jó év következik.

Nem kell süggedni; készüljünk a jövő évre, mert ha addig várunk, míg meglátjuk, hogy milyen lesz a jövő év, akkor már késő lesz minden kapkodás. S ha egy jó évet elmulasztunk, azután hiába törődünk, az többé vissza nem jön.

A jövő évre az előkészületeket meg kell tenni most. Nem kell a jövő tavaszra halasztani. A ki maga készíti a kaptárakat, az most idejében fogjon hozzá a kaptárkészítéshez, a ki pedig rendeli: most az ideje a megrendelésnek, nem akkor, mikor a raj a fán van, mert akkor hiába való lesz minden sürgetés.

A kik pedig most akarnak méhészetet kezdeni, most van idejük és keressék fel a régieket és gyakorlatosabb méhészeket. Kérjenek tanácsot és utbaigazítást, mert ott még sok mindent látnak és hallnak, a mit írásból nem tudnak elsajátítani. Álljanak be a vármegyei méhészeti egyesületbe. Menjenek el az előadásokra, szerezzenek méhészeti szakkönyvet.

Nem szükséges azonban a kezdőknek nagy tudományos méhészkönyv, mert nem tudnak eligazodni rajta. Egyelőre bevezetésül elég egy kisebb szerű méhészkönyv, a melyben a szükséges tudnivalók feltalálhatók. Azt hiszem Betegh Pál ur könyvkiadóhivatalában is lehetne ilyen kisebb szerű méhészkönyvet kapni s ha nincs, nagyon jól tenné a m. tisztelt szerkesztő ur, ha szerezne be ilyen kisebb szerű méhészeti könyveket, hogy a kinek szükséges, könnyebben hozzá juthasson, illetve beszerezhesse.

A téli időben nappal kaptárkészítéssel lehet foglalkozni, az unalmas hosszú esteken pedig méhészeti könyveket olvasni. A méhészre is reá fér az a közmondás: a jó pap holtig tanul, s így a jó méhesz is holtig tanul.

Hiába akar az olyan ember méhészkedni, a ki még a királynőt sem ismeri, de a től sem kell visszariadni, hogy nem lehet megtanulni. A méhészkedést minden ember könnyen megtanulhatja. A tanulásra fordított időt és a méhészeti tőkebefektetést semmiféle foglalkozás jobban nem fizeti meg, mint a méhészet. Ezen állítástomat nemcsak írom, hanem kívánságára bárkinek szívesen be is bizonyítom.

Ne mulasszanak tovább, hanem fogjanak hozzá a méhészethez azok, kiknek kedve van ahhoz. Azt hiszem, hogy vannak olyanok, a kiknek egy kis mellék-jövedelemre volna szükségük. A kik hozzáfognak a méhészethez és minden tekintetben kellőképpen cselekszenek, legyenek meggyőződve, soha meg nem bánják.

Székelyzsombor, 1910. nov. 6.

Ambrus András méhesz.

Bélyegzők
megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legponosabban; gyári ár mellett szállítanak **Betegh Pál** könyv- és papirkereskedéséből Székelyudvarhelyt.

Hirdetmény.

A „Szentegyházaskfalva és vidéke fogyasztási és értékesítő szövetkezet felszámolásban cég” felszámoló bizottsága közzé teszi, hogy a szövetkezet az 1910. évi augusztus hó 28. napján tartott rendkívüli közgyűlésen a felszámolást elhatározta.

Az 1875. évi 37. t.-c. 249. §. második bekezdése értelmében a szövetkezet felszámoló bizottsága felhívja a szövetkezet hitelezőit, hogy ezen hirdetmény harmadszori közzétételétől számítandó **hat (6) hó alatt** követeléseiket szövetkezettel szemben érvényesítsék.

Szentegyházaskfalva, 1910. okt. 30.
Felszámoló bizottság.

100 évben csak egyszer

van alkalom gyümölcsfákat és másféle faiskola terméket ily olcsón és jó minőségben venni. Senki se mulassza el tehát ezt a kedvező alkalmat, s rendelje meg a szükségeseket azonnal az alábbi árjegyzék szerint ameddig a készlet tart.

Gyümölcsfák, túleve-lűfák, diszcszerjék, vadoncsák a faiskola teljes kitakarítása miatt **méren** leszállított áron kaphatók.

Caspari Frigyes és Társa
faiskola, **Medgyes** (N.-küüllöm.)

Eddig nem létezett árak uri férfi és női ruhakészítésben.

Székelyudvarhelyi, **Petőfi-utca 22.** sz. alatt **Jakabos Miklós** férfi- és női szabó, okl. szabásztanító a következő mélyen leszállított árban készít **férfi- és női ruhákat:**

Leszállított árak!	Férfi zakóruha 12 K-tól feljebb	Leszállított árak!
	„ felöltő 12 K-tól	
	„ télikabát 16 K-tól	
	Női kosztüm elegánsan kiállítva 16 K-tól	
	„ felöltő 12 K-tól	
	„ princessruha 10 K-tól	
„ pongyola 6 K-tól		
„ bluz 2 K-tól		

Kívánatra házakhoz is 3 K napi-díj- és ellátásért elmegy. Tanítja: a **legmodernebb férfi- és női ruhásza-bászatot.** Tizenöt-husz tanítvány jelentkezése esetén, helyben és bármely községben is tanfolyamot nyit.

1848 eredeti francia angol, és amerikai toalettmódeli közöl a **BUDAPESTI BAZÁR** egy évfolyamában. Előfizetési ára: **negyedévre 2 korona.** Ingyen mutatványszámot küld a **„BUDAPESTI BAZÁR”** kiadóhivatala Budapest, VIII. Baross-u. 22. (Budapesti Bazár-ház.)

Stoch Cognac gyógyszer

Garantált valódi borpárlat. Főzése a legszigorubb ellenőrzés mellett történik.

Gamis és Stoch Barcola.

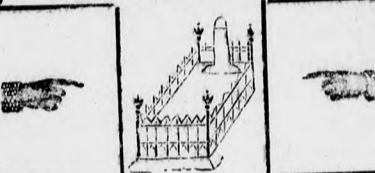
A töltés és dugaszolás Bécsben a cs. kir. vegyészeti állomáson történik s minden egyes palaek az állomás belyegzőjével van ellátva.

Mindenütt kapható.

Hamisítástól védve van.

Városi lakóházak

tervezését, költségvetéseket, modern lakóházak szolid felépítését; **CSALÁDI SIRBOLTOKAT**

(kripták) a legjobb és legszébb kivitelben, minden elfogadható áráért pontosan fe.épít

TÓTH JÓZSEF

képesített kőművesmester Székelyudvarhelyi, Bethlen-utca 41. sz. alatt. Az igen tisztelt építető közönség szives pártfogását kéri.

Megbízható jó munka!

KÜHÖGES

rekedtség, hurut és nyálkás-ság, görcs és bökhurut ellen ne vegyenek semmi egye-: : bet, mint csakis a : : :

KAISER-féle

mell-karamellákat a „három fenyővel”

5900

közjegyzőleg hitelesített bizonyítvány orvosok és magánzókól a biztos eredményt igazolják. Csomagban 20 és 40 f-ért. Dobozban kapható 8 f-ért. Kapható gyógyszerárak és drogueriákban, valamint **Zsetbey János** gyógyszerésznél Hemoroid- és mártón községben

Köhöges, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a **RÉTHY-FÉLE PEMETEFÜ**

Cukorkánál.

Vásárlásánál azonban vigyázzunk és határozottan **Réthy-félet** kerjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

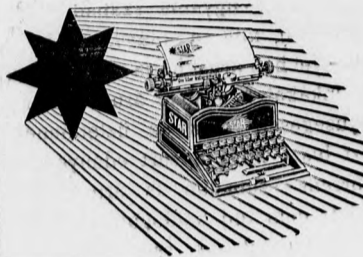
Egy doboz 60 fillér.

Csak **Réthy-félet** fogadjunk el.

Amortizációs tisztviselői kölesön ügyekben

díjmentes felvilágosítást nyújt az „**O. m. I. Alt. tisztviselő-egylet kolozsvári képviselősége**”. **KOLOZSVÁR** Irené József-ut 7. a szám. Válaszbélyeg csatolandó.

Legszébben ír a

STAR-írógép

Ára legolcsóbb, mert csak 450 K-ba kerül.

FARAGÓ TESTVÉREK

a STAR-írógépek képviselője. **BUDAPEST, V. NÁDOR-U. 17.**

Részletfizetésre is. Kérjen prospektust.

REFORMÁTUS

DISZES

IMAKÖNYVEK

NAGY VÁLASZTÉKBANK KAPHATÓK

BETEGH PÁL

KÖNYVKERESKEDESBEN SZÉKELY-UDVARHELYT

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régiónak bizonyított házi-szer, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szemek bizonyított közzvénnyel, oszvánál és meghűléseknel, bedörzsölés-képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjelzőjével ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K.-80, K 1.40 és K 2.- és ügyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest. **Dr. Richter** gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

HAT A S PÉL MILLIO vagyon és százhuszezer fizező tagja, négy százat meghaladó fiók-pénztára és közel 200 tagcsoportja van a Magyarországi Munkások **Rokkant és Nyugdíj Egy letének** (Budapest, VIII. József-u. 23.) A magyar állam évi 5000 K-ával segélyez. — Mindenki tagja lehet 20, 24 vagy 30 filléres heti tagsági illeték mellett, a mely-lyel szemben tíz év múlva, rokkantság eset-tén, évi 424 K 50 f, 509 K 60 f vagy 618 K 80 f állandó segélyt, 40 év múlva pedig évi 624 K, 728 K vagy 884 K nyugdíjat biztosít. Ezekon kívül számos elő-eyei vannak. Bővebb tá-jékoztatás Székelyud-var-helyt az állami elemi is-kola helyiségében hayon-ként kétszer, az **ELSŐ** és **HARMADIK** vasárnap d. u. 2-3 óra között sze-rezhető. **BEIRATKOZÁS** ugyanekkor van.

Jóság, ár és súlyra

kell a szappan összehasonlításánál és bevásárlásánál ügyelni. A világ egy szappana sem éri el a

Schicht szarvas szappanát

minden jó tulajdonságában, tiszta-ságában, mosóképességében, lágy-ságában és olcsóságában.